

Jadranka Šošić
Kaštela

USUSRET 35. ČAKAVSKOJ VEČERI, ZAŠTIĆENOM PROJEKTU OSNOVNE ŠKOLE *BIJAĆI* IZ KAŠTEL NOVOG

Njegovanje ČAkavice u Osnovnoj školi *Bijaći* u Kaštel Novom

Godine 1991. u Osnovnoj školi *Bijaći* u Kaštel Novom pokrenut je niz aktivnosti i projekata, a jedan je od najvažnijih projekt *ČAkavska večer*, kojim se već desetljećima potiče čuvanje nematerijalne baštine i nastoji očuvati čakavica kao najstarije narječje hrvatskoga jezika. Od školske godine 1991./1992. školski tim predvođen ravnateljicom dr. sc. Jadrankom Šošić kontinuirano provodi niz aktivnosti kojima njeguje i čuva od zaborava čakavsku *rič*.

ČAkavske večeri organiziraju se u povodu Marulićevih dana i u čast Marku Maruliću, ocu hrvatske književnosti. Programske aktivnosti provode se tijekom nastavne godine, a javnosti predstavljaju od ožujka do lipnja tekuće školske godine.

Migracije stanovništva, obrazovanje, sredstva javnog priopćavanja i dr., razlog su što posljednjih desetljeća dijalekti sve više nestaju. Projektom očuvanja čakavice *ČAkavska večer* i potprojektima OŠ *Bijaći* dala je nemjerljiv doprinos njegovanju bogate hrvatske jezične baštine čuvajući izvornu domaću *rič*, što je moralna obveza svih nas jer jezik nije samo sredstvo sporazumijevanja nego i važan element identifikacije svakog naroda.

ČAkavske večeri pokazale su se kao uspješan način čuvanja (i učenja) autohtona govora te jačanja svijesti o potrebi njegovanja jezičnog naslijeđa, naše baštine, što su mnogi prepoznali i dali nam potporu u realizaciji projekta.

Uz školsku čakavsko-dramsku grupu *Dračice*, koja je svojim scenskim prikazima okosnica programa, tijekom godina (osim školskog pjevačkog zbora *Bijački slavuji*, benda *Zvuci Bijaća* i *Bijačkih meštrovica*), u programu *ČAkavskih večeri*

sudjelovali su brojni poznati gosti iz kulturnog i javnog života: čakavski pjesnici, pjevači, glumci, dalmatinske klape i drugi izvođači te više voditelja.¹

U školi djeluje i skupina *Mali Čakavci*, mlađa postava čakavsko-dramske skupine *Dračice*,² kako bi se popularizirala i širila čakavska *rič* među učenicima te njegovala i čuvala jezična baština. Skupina je formirana školske godine 2014./2015. zbog velikog interesa učenika, a cilj joj je razvijanje svijesti o važnosti, ljepoti i potrebi očuvanja čakavskog jezika.

¹ Čakavski pjesnici: Mladen Bjažić, Duško Geić, Joško Božanić, Slavko Govorčin, Jakša Fiamengo, Marina Čapalija, Siniša Vuković, Miki Bratanić, Marica Buratović, Tomislav Najev, Miroslav Luketin Sarajčev, Nada Jerčić, Anela Borčić, Dunja Kalilić, Dobrila Franetović Kuzmić, Slavica Pažanin, Vedran Matošić, Tin Kolumbić, Zvezdana Čagalj, Drago Štambuk, Nađan Dumanić, Verica Buškulić, Katarina Makjanić, Ivana Bojanić Matić, Nikša Krpetić, Ivica Jakšić Čokrić Puko, Silvija Buvinić, Tatjana Marija Banić, skladatelj i tekstopisac Ljubo Stipišić Delmata, pučki pjesnici Ivo Cvitić i Pepe Kalafot. Pjevači: Dražen Žanko, Vesna Ivić, Nenad Kero, Tedi Spalato, Vinko Coce, Boris Ć. Gašparac, Oliver Dragojević, Doris Dragović, Duško Mucalo, Zrinka, *Dalmatino*, Zorica Kondža (pratnja J. Banov), Goran Karan, Giuliano (grupa *Viva*), Boris Oštrić i grupa *Ribari*, Maja Blagdan, Nedo Kovačev, Marko Pecotić Peco, Petar Grašo, Meri Cetinić i Ivana Burić, Ivan Cinotti Cima, Tomislav Bralić (pratnja E. Bučić), Hari Rončević, Marko Škugor, Ante Miletić, Ivana Kovač i Nenad Vetma, tenori Ante Ivić (pratnja V. Pavasović) i Špiro Boban, bariton Dario Belić (pratnja Slavko Reljić), Jelena Pletikosa (pratnja B. Erceg), sopranistica Tea Požgaj (pratnja J. Tomasović), Emma Uvalić i saxofonist Vice Pavlov, glazbenik Oliver Rogošić, mandolinski duo Zoran Guček i Mario Čagalj i dr. Glumci: Frane Perišin, Arijana Čulina, Čedo Martinić, Josip Genda, Nives Ivanković, Boris Dvornik, Špiro Guberina, Tonči Banov, Zoja Odak, Joško Ševo, Robert Kurbaša, Silvana Stanić, Bruna Bebić, Milan Lakoš, Marijan Grbavac, Monika Vuco Carev, Ivan Baranović i Katarina Romac, Amatersko kazalište iz Trogira i KUD *Jelsa* iz Jelse. Gostovali su i učenici OŠ *Matije Gupca* iz Gornje Stubice i SŠ *Antuna Horvata* iz Đakova. Klope: *Mastrinka*, *Cambi*, *Rašpe*, *Trogirski kanti*, *Liket*, *Friži*, *Galešnik*, *Šušur*, *Neverin*, *Gabine*, klapa učiteljica *Bijačke meštrovice* (voditelji: Vladan Vuletin, Anita Stančić, Ante Gašpari, Ivan Cinotti i Vlado Badrov) te voditelji/ice: Ivana Bašić, Marija Pera, Marija Deanković, Sandra Špika, Sandro Biuk, Mirella Meić, Joško Vukšić i Lucija Carev.

² *Dračice* su na *Čakavskim večerima* izvele scenske igre i dramolete koje su napisali: Vinka Pupić, Mario Radunić, Marija Bradarić, Ivana Lukas Bartulović, Vinkica Britvić, Tonka Alujević i Nataša Jukić.

Sve Čakavske večeri OŠ Bijaći

I. Čakavska večer *Na valima dalmatinske pisme i Čakavske riči* (održana u kinu *Zlatna vrata* u Splitu 9. travnja 1992.)

II. Čakavska večer *Nima meni do moji Kaštili!* (održana u Katoličkom domu u Kaštel Novom 12. lipnja 1993.)

III. Čakavska večer *Kaštila draga, sve ste mi na svitu!* (održana u Katoličkom domu u Kaštel Novom 5. svibnja 1994.)

IV. Čakavska večer *Mogu poći svud po svitu i potrošit mnoga lita, al' me srce vječno vuče u Kaštila blizu Splita!* (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 27. travnja 1995.)³

V. Čakavska večer *85 lita mi je tek!* (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 30. travnja 1996.)

VI. Čakavska večer *Da nije jubavi, ne bi svita bilo!* (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 29. travnja 1997.)

VII. Čakavska večer *Prijateji stari, di ste?* (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 28. travnja 1998.)

VIII. Čakavska večer: *Žena i njezina tri kantuna...* (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 28. travnja 1999.)

IX. Čakavska večer *ČA je život vengo fantazija* (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 26. travnja 2000.)

X. Čakavska večer *Kad ČA zvoni – u srcu ozvanja!*⁴ (održana u hotelu *Palace* u Kaštel Starom 26. travnja 2001.)

XI. Čakavska večer *I u ovo pramaliće ČA u nama opet kliče!* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 23. travnja 2002.)

XII. Čakavska večer *Lipe užance su pasale – novo vrime došlo je!* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 24. travnja 2003.)

XIII. Čakavska večer *A život gre daje...* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 28. travnja 2004.)

³ U sklopu programa IV. *Čakavske večeri* izdana je zbirka stihova *Od stoljeća sedmog* pučkog pjesnika Ive Cvitića, koju je, u izdanju OŠ *Bijaći*, uredila ravnateljica Jadranka Šošić u suradnji s mr. sc. Smiljom Celigoj Grimani, koja je u suradnji s ravnateljicom poticala čakavske aktivnosti od I. *Marulićevih dana*, 1991. godine.

⁴ U sklopu programa X. *Čakavske večeri*, u proljeće 2001. izdana je zbirka dramoleta *Studinki* Marije Bradarić koja sadrži šest dramoleta izvedenih na *Čakavskim večerima* od 1995. do 2000. godine. Zbirku je u izdanju OŠ *Bijaći* uredila ravnateljica Jadranka Šošić, a promovirali su je prof. dr. sc. Iva Lukežić i prof. dr. sc. Karol Visinko s riječkog Filozofskog fakulteta i prof. dr. sc. Joško Božanić, koji se predstavio i kao pjesnik.

XIV. Čakavska večer *Tamo di tice pivaju, cabla pupaju, a dica ČA govoriđu...* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 27. travnja 2005.)

XV. Čakavska večer *Jušto 95 godišća...* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 26. travnja 2006.)

XVI. Čakavska večer *ČA bi bilo kad je ne bi bilo...* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 25. travnja 2007.)

XVII. Čakavska večer *Sve pasaje, samo jubav za naše lipo ČA zanavik ostaje...* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 24. travnja 2008.)

XVIII. Čakavska večer *Da nan ČA ne uteče!* (održana u Pastoralnom centru u Kaštel Lukšiću 30. travnja 2009.)

XIX. Čakavska večer *Sve ČA činimo – sebi činimo!* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 28. travnja 2010.)

XX. Čakavska večer *Sve ČA nismo mogli reć...* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 28. travnja 2011.)

XXI. Čakavska večer *ČA je da je, moje, tvoje, doću tote ja na svoje!* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 30. travnja 2012.)

XXII. Čakavska večer *Neka ČA ne gre ČA!* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 25. travnja 2013.)

XXIII. Čakavska večer *A ČA ko čeka – bome i dočeka!* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 29. travnja 2014.)

XXIV. Čakavska večer *ČA si lipa, Dalmacija, jubav si moja zauvik!* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 29. travnja 2015.)

XXV. Čakavska večer *...volin ČA volin...* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 28. travnja 2016.)

XXVI. Čakavska večer *Sve ČA jeman i sve ČA mi triba* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 27. travnja 2017.)

XXVII. Čakavska večer *ČA bi mi da jubavi ni...* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 26. travnja 2018.)

XXVIII. Čakavska večer *More naše plavo ČA nan život daješ...* (održana u Svečanoj dvorani općine Jelsa u Jelsi 23. svibnja 2019.)

XXIX. Čakavska večer *ČA diča fantazija oliti mašta može svašta!* (programske aktivnosti 29. Čakavske večeri održane su 2020. godine sukladno mogućnostima i okolnostima epidemije koronavirusa)

XXX. Čakavska večer *Pasali su lipi sati i odnili ČA in drago...* (središnja proslava održana u OŠ *Bijaći* u Kaštel Novom 5. srpnja 2021.)

XXXI. Čakavska večer *Sve ČA 'oću – to i mogu!* (održana u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 30. lipnja 2022.)

XXXII. Čakavska večer *ČA su lipi koluri i profumi cvića, vrtli, vinogradi, cile prirode i arije oko nas* (održana u OŠ *Bijaći* u Kaštel Novom 1. lipnja 2023.)

XXXIII. Čakavska večer *ČA bi mi da nan beštij' ni!* (održana u OŠ *Bijaći* u Kaštel Novom 8. svibnja 2024.)

XXXIV. Čakavska večer *Ne zaudobimo ČA su činili naši stari!* (održana u OŠ *Bijaći* u Kaštel Novom 15. svibnja 2025.)

XXXV. Čakavska večer je u pripremi; tematski će biti posvećena SKULI (školi) (održat će se u OŠ *Bijaći* u Kaštel Novom u proljeće 2026.).

Dica i Čakavica

Iako u OŠ *Bijaći* desetljećima provodimo različite aktivnosti na očuvanju čakavice, najstarijeg hrvatskog narječja, u povodu proslave 20. *Čakavske večeri* 2011. godine pokrenuli smo projekt *Dica i Čakavica* – susret djece i učenika čakavaca, koji uključuje djecu predškolske dobi, učenike osnovnih i srednjih škola. Susret *Dica i Čakavica* (potprojekt *Čakavske večeri*) zamišljen je kao mobilan te se domaćini izmjenjuju, kao i brojni poznati gosti: pjesnici, glumci, pjevači...

I. susret *Dica i Čakavica* održan je u dvorcu *Vitturi* u Kaštel Lukšiću 5. svibnja 2011. (domaćin: OŠ *Bijaći* iz Kaštela Novog)

II. susret *Dica i Čakavica* održan je u Galeriji *Cate Dujšin Ribar* u Trogiru 16. svibnja 2012. (domaćin: OŠ *Petar Berislavić* iz Trogira)

III. susret *Dica i Čakavica* održan je u dvorcu *Vitturi* u Kaštel Lukšiću 15. svibnja 2013. (domaćin: DV *Kaštela* iz Kaštela)

IV. susret *Dica i Čakavica* održan je u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu 8. svibnja 2014. (domaćin: OŠ *Marjan* iz Splita)

V. susret *Dica i Čakavica* održan je u *Hrvatskom domu* u Visu na otoku Visu 21. svibnja 2015. (domaćin: OŠ *Vis* iz Visa)

VI. susret *Dica i Čakavica* održan je u hotelu *Amfora* u Hvaru na otoku Hvaru 12. svibnja 2016. (domaćin: OŠ *Hvar* iz Hvara)

VII. susret *Dica i Čakavica* održan je u *Gradskom kazalištu lutaka Split* u Splitu 17. svibnja 2017. (domaćin: DV *Radost* iz Splita)

VIII. susret *Dica i Čakavica* održan je u *Gradskom kazalištu lutaka Split* u Splitu 18. svibnja 2018. (domaćin: DV *Radost* iz Splita)

IX. susret *Dica i Čakavica* održan je u *Svečanoj dvorani* općine Jelsa u Jelsi na otoku Hvaru 24. svibnja 2019. (domaćin: DV *Jelsa* iz Jelse)

X. susret *Dica i Čakavica* bio je planiran 15. svibnja 2020. u Kaštelima, ali je zbog epidemioloških mjera odgođen za 2021. godinu, a zbog istih razloga odgođen

je za 2022. godinu. Održan je u kino dvorani *Sveti Juraj* u Kaštel Sućurcu 20. svibnja 2022. (domaćin: OŠ *kneza Trpimira* iz Kaštel Gomilice)⁵

XI. susret *Dica i Čakavica* održan je u kino dvorani u Bolu na otoku Braču 26. svibnja 2023. (domaćin: OŠ *Bol* iz Bola)

XII. susret *Dica i Čakavica* održan je u dvorani *Andrija Matijaš Pauk* u Marini 29. svibnja 2024. (domaćin: OŠ *Ivan Duknović* iz Marine)

XIII. susret *Dica i Čakavica* održan je u hotelu *Medena* u Segetu Donjem 6. svibnja 2025. (domaćin: OŠ *kralja Zvonimira* iz Segeta Donjeg)

XIV. susret *Dica i Čakavica* održat će se u Trogiru u svibnju 2026. (domaćin će biti: DV *Trogir* iz Trogira)

XV. susret *Dica i Čakavica* održat će se u Kaštelima 2027. godine (domaćin jubilarnog susreta bit će: OŠ *Bijaći* iz Kaštel Novog, odakle je sve i počelo).

25. obljetnica Čakavskih večeri⁶

Proslava 25. obljetnice *Čakavskih večeri*, odnosno, četvrt stoljeća Čakavice u OŠ *Bijaći* počela je 1. travnja 2016. snimanjem 510. *Milenijske fotografije*.

Dana 20. travnja 2016. održana je Večer retrospektive *ČA smo sve činili* koja je okupila nekadašnje sudionike *Čakavskih večeri*, a prikazan je i videozapis o proteklim događanjima.

U školskom predvorju postavljena je zanimljiva izložba, tematski vezana za dugogodišnje aktivnosti projekta *Čakavska večer*. Organiziran je i 1. literarni, recitatorski i likovni natječaj *ČA u versin, riči i pinelu*, stručni skup *Čakavsko narječje* te dvodnevna Čakavska radionica.⁷ Završna večer *...volin ČA volin...* održala se 28.

⁵ U povodu jubilarnog X. susreta *Dica i Čakavica* Šime Strikoman 13. svibnja 2022. snimio je svoju 777. *Milenijsku fotografiju* pred utvrdom *Kaštilac* u Kaštel Gomilici. Domaćini odjeveni u bijele majice, svojim su tijelima oblikovali riječ ČA.

⁶ Godine 2016., u povodu 25. obljetnice, projekt *Čakavske večeri* brendiran je (Državni zavod za intelektualno vlasništvo – KLASA: UP/I-381-04/16-010/0406; URBROJ: 559-04/2-16-008/HB; Broj prijave: Z20160406A; Zagreb, 25. listopada 2016.).

⁷ Na temelju odobrenja Jadranke Žarković, ravnateljice AZOO-a, u suradnji s višim savjetnikom za hrvatski jezik u Agenciji za odgoj i obrazovanje dr. sc. Srećkom Listešom, 2015./2016. nastavne godine organiziran je 1. Natječaj *ČA u versin, riči i pinelu* i stručni skup o čakavskom narječju te čakavske radionice koje kontinuirano vodi Klara Mitar, prof. (u koordinaciji Zorane Duplančić). Viši savjetnici AZOO-a redovito sudjeluju u radu Povjerenstava (Jadranka Buvinić, Mirela Majstrovic, dr. sc. Blaga Petreski i Hrvatka Kuko) uz Klaru Mitar, Tomislava Najeva, Zorana Perdića Lukačevića, Silvanu Stanić, Moniku Vuco Carev, Srećka Listeša i dr., a u koordinaciji Aktiva hrvatskog jezika (Tamara Smokrović, Ivanica Debak Banović, Marina Kelava i dr. učitelji).

travnja 2016., kada je izveden dramolet *dvajSTIPeT*, autorice Ivane Lukas Bartulović, a u režiji Katje Bašić i Sandre Špika.

Završnica jubilarne 25. Čakavske večeri odvila se od 8. do 10. rujna 2016. na *Susretu riči* u Đakovu, gdje su *riči čakavske* predstavili učenici OŠ *Bijaći* u pratnji svojih mentora i ravnateljice.

ČA u versin, riči i pinelu

Međunarodni literarni, recitatorski i likovni natječaj

Literarni, recitatorski i likovni natječaj *ČA u versin, riči i pinelu* pokrenut je 2015./2016. nastavne godine povodom 25. Čakavske večeri OŠ *Bijaći*.

Već 3. natječaj *ČA u versin, riči i pinelu* dobiva međunarodni predznak sudjelovanjem brojnih vrtića i škola iz inozemstva koji šalju zapažene likovne radove.

Svaki natječaj *ČA u versin, riči i pinelu* ima zanimljivu temu koju prijavljeni sudionici maštovito realiziraju:

I. ČA u versin, riči i pinelu – 2015./2016.

Misto moga ditinjstva; U mojoj štradi; Stađuni u Kaštilin; Beside naši pradiđov i sl.

II. ČA u versin, riči i pinelu – 2016./2017.

Moja (pra)baba; Moj (pra)đid; Naš domaći svit – naši oriđinali i sl.

III. ČA u versin, riči i pinelu – 2017./2018.

ČA je jubav vengo fantažija; Da nije jubavi ne bi svita bilo! i sl.

IV. ČA u versin, riči i pinelu – 2018./2019.

More naše plavo ČA nan život daješ; Prid moren niman tajni; Tamo di more grli kamen naš.

V. ČA u versin, riči i pinelu – 2019./2020.

ČA dičja fantažija oliti mašta može svašta!

VI. ČA u versin, riči i pinelu – 2020./2021.

ČA me čini sritnin?; Fešta u mojoj familiji; Smij je jedino ČA mi nikor ne more vazest! i sl.

VII. ČA u versin, riči i pinelu – 2021./2022.

Mogu sve ČA 'oću!; ČA moređu oni, moren i ja!; ČA sve pinelon mogu ja! i sl.

VIII. ČA u versin, riči i pinelu – 2022./2023.

ČA je srcu drago u liposti prirode; Đirani na babinoj balaturi; U vinogradu dide moga; Dičinja igra u cviču; Sve se budi i cvate u pramaliće; Jesenski pinel i sl.

IX. ČA u versin, riči i pinelu – 2023./2024.

ČA je čovik bez beštije; Čovikov najboji kumpanjo; Trči vrime, cvili maška; Judi i beštije i sl.

X. ČA u versin, riči i pinelu – 2024./2025.

Tema X. natječaja odnosila se na materijalnu i nematerijalnu baštinu, odnosno očuvanje tradicije. U skladu je s tim i naziv 34. *Čakavske večeri Ne zaudobimo ČA su činili naši stari!*

Baština – fundamenat čovikova identiteta; Zemja dide mog; Babin miljet; U konobi mog dide; Lipi gušti i užance; ČA su jili naši stari i sl.

XI. *ČA u versin, riči i i pinelu* – 2025./2026. Tema XI. natječaja odnosi se na školu. *Dica i skula; ČA će nan skula?; ČA bi ja brez moje skule; Učitelj ČA kažije pravi put* i sl.

Godine 2020. objavljen je zbornik radova *ČA u versin, riči i i pinelu* (2015./2016. – 2019./2020.), koji je obuhvatio nagrađene i pohvaljene sudionike tijekom prvih pet natječaja.

Godine 2022. objavljen je drugi zbornik radova *ČA u versin, riči i i pinelu* (2020./2021. – 2021./2022.), koji je obuhvatio nagrađene i pohvaljene sudionike šestog i sedmog natječaja.

Godine 2024. objavljen je treći zbornik radova *ČA u versin, riči i i pinelu* (2022./2023. – 2023./2024.), koji je obuhvatio nagrađene i pohvaljene sudionike osmog i devetog natječaja.

Godine 2025. objavljen je četvrti zbornik radova *ČA u versin, riči i i pinelu* (2024./2025.), koji je obuhvatio nagrađene i pohvaljene sudionike desetog natječaja.

Čakavske radionice

U povodu značajnog jubileja 2016., osim natječaja *ČA u versin, riči i pinelu*, započelo je kontinuirano održavanje *Čakavskih radionica* i pod pokroviteljstvom Agencije za odgoj i obrazovanje održavanje *stručnih skupova* posvećenih očuvanju čakavice.

Čakavske radionice namijenjene su učenicima koji uz pomoć vrsnih modera-tora i zanimljivih gostiju usvajaju osnove čakavskog narječja kroz jezično-umjetničke sadržaje te upoznaju raznovrsne tradicionalne, gotovo zaboravljene vještine koje su nasljeđe naše bogate kulturne baštine, što je temelj očuvanja nematerijalne baštine kaštelanskog kraja:

- travanj 2016. *Čakavske radionice* (Klara Mitar i Tonči Banov)
- travanj 2017. *Čakavske radionice* (Zvezdana Čagalj, Vesna Kuzmanić, Jasna Kovačev, Dada i Ivan Zokić)
- travanj 2018. *Nesrikne novske jubavi* (Klara Mitar, Miroslav Luketin Sarajčev, Jasna Kovačev)
- travanj 2019. *More* (Klara Mitar, Nađan Dumanić, Srećko Zokić)

- travanj 2020. (online) – *Dičinje igruše u Novomen* (Klara Mitar i Marko Radeljak, 7.d)
2021. *Čakavske radionice: Da ne zaudobe dica naše dice!*
- ožujak 2021. *Trvenica* (Mirjana Dražin i Marina Grgin)
- travanj 2021. *Fešta o Marulove Judite i Lipe fešte pri i segodišća* (Klara Mitar i Marko Radeljak, 8.d)
- lipanj 2021. *Kaštelanska torta* (Tomislava Rogošić)
- travanj 2022. *Rad na književnom tekstu: Čakavizirani tekstovi Vesne Parun* (Klara Mitar)
- *Kreativno pisanje: Odrišene riči* (Nataša Jukić)
- *Zlatovez* (Mirjana Ojdenić)
- travanj 2023. *Kaštelanski vinogradi* (Klara Mitar)
- Vinorel – tehnika slikanja vinom* (Draženko Pačalat)
- ožujak 2024. *Čovik i tovar* (jezično-likovna radionica – Klara Mitar i Bruna Carev)
- travanj 2025. *Babina dota* (Klara Mitar), *Kukičanje* (Mirjana Dražin).

Stručni skupovi

Stručni skupovi s eminentnim predavačima namijenjeni su učiteljima hrvatskog jezika i razredne nastave. Takvi i slični stručni skupovi trajni su podsjetnici da je obaveza i dužnost svima, a posebno učiteljima, nastavnicima i profesorima, njegovati lokalne idiome i čuvati kulturnu i jezičnu baštinu jer to dugujemo svim budućim naraštajima.

U sklopu *Čakavskih večeri* održani su i brojni stručni skupovi:

travanj 2016. – *Čakavsko narječje* (dvorac *Vitturi*, Kaštel Lukšić)⁸

travanj 2017. – *Srednjodalmatinska toponimija* (dvorac *Vitturi*, Kaštel Lukšić)⁹

travanj 2018. – *Čakavština u hrvatskome jeziku i hrvatskoj kulturi* (dvorac *Vitturi*, Kaštel Lukšić)¹⁰

travanj 2019. – *Čakavština u hrvatskom jeziku i književnosti* (dvorac *Vitturi*, Kaštel Lukšić)¹¹

Planirani stručni skup *Čakavština u hrvatskom jeziku i književnosti* u travnju 2020. i 2021. u dvorcu *Vitturi* u Kaštel Lukšiću odgođen je zbog epidemioloških okolnosti (COVID-19).

travanj 2022. – *Očuvanje zavičajnoga govora u izvannastavnim i projektnim aktivnostima: čakavski govor* (državni stručni skup za učitelje razredne nastave, hrvatskoga jezika, glazbene i likovne kulture te nastavnike hrvatskoga jezika, glazbene i likovne umjetnosti – mrežno)¹²

⁸ Sudjelovali su: dr. sc. Josip Lisac, prof.: *Čakavština u hrvatskom jeziku i hrvatskoj kulturi*, dr. sc. Marijana Tomelić Ćurlin, doc: *Podjela čakavštine na dijalekte* i dr. sc. Marijana Fabijanić: *Romanizmi u čakavštini*.

⁹ Sudjelovali su: Klara Mitar, prof.: *Metodički pristup očuvanju baštine*, dr. sc. Tonči Burić: *Kaštelanska toponimija* i dr. sc. Srećko Listeš: *Kliška toponimija*.

¹⁰ Sudjelovali su: dr. sc. Domagoj Vidović: *Čakavština od epigrafskih spomenika do CD-a*, dr. sc. Katarina Lozić Knezović, izv. prof.: *Hrvatsko glagoljsko pisano nasljeđe i čakavština* i dr. sc. Josip Lasić: *Od portuna do kantuna: terensko istraživanje lokalnoga govora u nastavi materinskog jezika*.

¹¹ Sudjelovali su: dr. sc. Marijana Tomelić Ćurlin, izv. prof.: *Libar o jeziku Marka Uvodića Splitsanina*, dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić, izv. prof. i Dijana Dvornik: *Dijalekti i hrvatska narječja u nastavi* te dr. sc. Josip Lasić: *Lipo i smišno u jeziku: (ne)standardni govor(i) u nastavi hrvatskoga jezika*.

¹² Sudjelovali su: Jadranka Šošić, prof.: *Konceptualizacija, planiranje, organizacija i provedba projekta i izvannastavne aktivnosti za očuvanje čakavice u trideset godina Čakavske večeri u OŠ Bijaći* i drugi predavači (akademik Drago Štambuk; dr. sc. Dubravka Brezak Stamać; Jagoda Čopac, dipl. uč. i Sandra Podrug, dipl. uč.; Ksenija Strobotinčić Štropin, prof., Jelena Grbčić Samardžić, mag. prim. educ. i Alenka Iskra Princ, dipl. uč.; prof.

svibanj 2022. – *Stručni skup za učitelje Hrvatskog jezika Splitsko-dalmatinske županije* (OŠ Bijaći, Kaštel Novi)¹³

svibanj 2024. – *Čakavština u hrvatskome jeziku i književnosti* (OŠ Bijaći, Kaštel Novi)¹⁴

prosinač 2024. – *ŽSV ravnateljica osnovnih škola Splitsko-dalmatinske županije* (OŠ Bijaći, Kaštel Novi)¹⁵

travanj 2025. – *Čakavsko narječje – jučer, danas, sutra* (OŠ Bijaći, Kaštel Novi).¹⁶

Čakavski kviz

Da bi učenici usvojili što više riječi iz čakavskog jezičnog fonda, kontinuirano se provodi i *Čakavski kviz*, koji je formalno utemeljen 2018./2019. godine pod vodstvom Marija Radunića, učitelja razredne nastave.

Čakavski kurikulum u nastavi

Uvođenjem novog kurikula u hrvatske škole sazele su okolnosti da se učenje čakavskog narječja na temelju izvornog kaštelanskoga govora uvede i u redovnu nastavu Hrvatskog jezika. Od školske godine 2022./2023. u OŠ Bijaći redovito se donosi *Čakavski kurikulum* na prijedlog Aktiva hrvatskog jezika i razredne nastave.

U Čakavskom kurikulumu tematski se razrađuju sadržaji i definiraju nastavne jedinice. U radu s učenicima naglasak je na jezičnim osnovama, a samim tim i na

dr. sc. Sanja Zubčić; dr. sc. Silvana Vranić, prof.; dr. sc. Josip Lasić, doc.; Silvana Stanić, prof., dramska umjetnica).

¹³ Sudjelovala je: dr. sc. Ana Šimić: *Od Kalije do Marula: dva tisućljeća pisane kulture srednje Dalmacije prije »Judite«*.

¹⁴ Sudjelovali su: dr. sc. Joško Božanić, prof. emer.: *Budućnost hrvatskoga čakavskog jezika*, doc. dr. sc. Josip Lasić: *Kroz letrate i beside: čakavizmi i čakavsko kao istraživački izazov(i) nastave hrvatskoga jezika* i Jadranka Šošić, prof.: *Čakavske večeri OŠ Bijaći – nastanak i provedba projektnih aktivnosti posvećenih očuvanju zavičajnoga govora te implementacija Čakavskog kurikuluma u redovnu nastavu hrvatskog jezika*.

¹⁵ Sudjelovala je: dr. sc. Jadranka Šošić, prof.: – *Čakavske večeri OŠ Bijaći – zaštićeni projekt i potprojekti, očuvanje zavičajnog govora u nastavi i izvannastavnim aktivnostima*.

¹⁶ Sudjelovali su: prof. dr. sc. Katarina Lozić Knezović: *Čakavsko narječje – prostiranje, upotreba, utjecaj*, doc. dr. sc. Josip Lasić: *Pučki libreto u nastavi hrvatskoga jezika – čakavsko-štokavski govori kao istraživački izazov(i)*, dr. sc. Ivana Kurtović Budja: *Obrazovanjem do dijalektne tolerancije* i prof. dr. sc. Marijana Tomelić Ćurlin: *Naši dijalekti zalog su naše budućnosti*.

zajedničkim obilježjima govora našeg područja. Uz to su neizostavni i književni sadržaji, upoznavanje s opusom suvremenih kaštelanskih pjesnika i učenje jezika korištenjem predložaka napisanih na izvornoj kaštelanskoj čakavici. Prve dvije godine planirana su po dva sata unutar pojedinog razrednog odjela, a od školske godine 2023./2024. broj sati u razrednoj nastavi povećao se na tri.

Nastavne godine 2024./2025. u razrednoj nastavi realizirano je ukupno 48 sati (24 sata *Hrvatskog jezika i komunikacije*, 20 sati *Književnosti i stvaralaštva* te 4 sata *Kulture i medija*).

U predmetnoj nastavi realizirana su 34 sata, i to 17 sati *Hrvatskog jezika i komunikacije* te 17 sati *Književnosti i stvaralaštva*. Provedena je i evaluacijska anketa među učiteljima koja je donijela pozitivne reakcije te se na godišnjoj bazi ažuriraju teme, predlošci i metode rada.

Osnovni ciljevi tima OŠ *Bijaći* tijekom dugogodišnjeg njegovanja čakavice jesu:

- njegovanje, promicanje, proučavanje i unapređivanje kulture na čakavskom govornom području te suradnja s čakavcima i ljubiteljima čakavice
- otkrivanje, izučavanje i upoznavanje s jezičnom i kulturnom baštinom
- njegovanje i promicanje čakavice kao dijela hrvatskog jezika
- razvitak cjelokupnog duhovnoga i materijalnoga naslijeđa na čakavskome govornom području
- poticanje glazbenog, literarnog i likovnog izražavanja te scenske kulture
- razvijanje mašte i slobode izražavanja
- razvijanje strpljivosti, tolerancije, spremnosti na suradnju i rad u grupi
- razvijanje pravilnog odnosa prema baštini, poticanje na njezino čuvanje i zaštitu.

Sve čakavske aktivnosti koje se provode u OŠ *Bijaći* redovito se bilježe u školskom listu *Kapljice*, u rubrici *Čakavski kantun* te objavljuju na školskoj mrežnoj stranici. Tijekom godina o projektu *Čakavska večer* objavljen je niz članaka u različitim listovima i na brojnim portalima, a priloge su emitirale lokalne, nacionalne i komercijalne televizije.

Da bismo *Čakavsku večer*, najstariji projekt u hrvatskom školstvu, uspjeli održati tijekom prethodnih desetljeća, iznimno je bila važna pomoć institucija koje su nas kontinuirano podržavale: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, Agencija za odgoj i obrazovanje, Splitsko-dalmatinska županija, Grad Kaštela, izdavačke kuće: Školska knjiga, Alfa i Profil Klett te brojne tvrtke i prijatelji OŠ *Bijaći*.

Nadam se da će 'Čakavski brod' ploviti još dugo i onda kad ne bude nas bilo, s novim kormilarom i članovima posade.

*ONO SI ČA JE SUĐENO DA BUDEŠ,
O'KA' SE RODIŠ, A DOKLE NE PARTIŠ,
DA VOLIŠ, MOLIŠ I DA BOGA ŠTUJEŠ,
ZLO ZABORAVIŠ I DOBRO DA PAMTIŠ.*

Mladen Bjažić